

Helse Sør-Øst RHF
Postboks 404
2303 HAMAR

HELSE SØR-ØST RHF		
15 SEPT 2010		
SAK: 08/01885	DOK: 9	
A-KODE 423	SAKSBEH. VAJ	KASS.

Deres ref.: Inger Marie Tofthagen
Saksbehandler: ANMAR
Vår ref.: 08/7143
Dato: 03.09.2010

Farmasøyter fra Sykehusapoteket HF - innsyn i pasientjournal i ulike helseforetak

Helsedirektoratet viser til henvendelse per e-post fra Inger Marie Tofthagen den 10. juni 2008 og øvrig korrespondanse i saken. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Problemstilling

Problemstillingen som reises er om farmasøyter fra Sykehusapotekene HF kan få innsyn i pasientjournaler i ulike helseforetak i gitte situasjoner. Etter direktoratets oppfatning gjør problemstillingen seg gjeldende i tre ulike situasjoner. Det er de situasjonene hvor farmasøytene foretar internkontroll/kvalitetssikring på det helseforetak farmasøyten er tilknyttet, i de situasjoner farmasøytene foretar kontroll/kvalitetssikring på andre helseforetak, og i de situasjoner hvor kliniske farmasøyter yter helsehjelp på post. De tre ulike situasjonene vil nedenfor bli drøftet hver for seg.

Rettslig utgangspunkt

Hovedregelen er at helsepersonell har taushetsplikt om pasientforhold, jf. helsepersonelloven § 21. Det innebærer at det må foreligge en hjemmel for at helsepersonell kan gi farmasøyter i de nevnte situasjonene innsyn i pasientjournal.

Kvalitetssikring/internkontroll tilknyttet eget helseforetak

Utgangspunktet for vurderingen er helsepersonelloven § 26 første ledd. Bestemmelsen gir hjemmel for behandling av taushetsbelagte opplysninger innenfor en virksomhet når formålet er å gi helsehjelp, og/eller foreta internkontroll eller kvalitetssikring av tjenesten. Formålet med bestemmelsen er å tilrettelegge for nødvendige pasientsystemer slik at tjenesten kan planlegges og gjennomføres på en rasjonell og kvalitativt forsvarlig måte. Det er kun opplysninger som trengs for å gi helsehjelp eller for *internkontroll og kvalitetssikring* som kan gis. Innenfor et slikt formål og dersom de øvrige vilkår i bestemmelsen er oppfylt, kan den som yter helsehjelp gi opplysninger til virksomhetens ledelse uten hinder av taushetsplikten. Uttrykket "virksomhetens ledelse" er imidlertid ikke til hinder for at også helsepersonell innenfor virksomheten kan gis taushetsbelagte opplysninger på deres vegne.

Opplysningene som gis skal så langt det er mulig gis uten individualiserende kjennetegn, jf. helsepersonelloven § 26 første ledd annet punktum. Av forarbeidene fremgår det at det normalt ikke vil være nødvendig å gi opplysninger om pasientens identitet. Dersom dette likevel er aktuelt, kan pasienten motsette seg utleveringen. Det forutsettes imidlertid en

Helsedirektoratet • Divisjon spesialisthelsetjenester

Avd. bioteknologi og helserett
Ane Marte Mariendal, tlf.: 24 16 38 70

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

viss aktivitet fra pasientens side. Det innebærer at det ikke er påkrevd å spørre pasienten i det enkelte tilfelle, med mindre man har grunn til å tro at pasienten ville ha innvendinger hvis han/hun ble spurt.

Kvalitetssikring/internkontroll på andre helseforetak

Ordlyden i helsepersonelloven § 26 første ledd omfatter ikke eksternt helsepersonell eller andre som ikke er en del av virksomhetens ledelse. Direktoratet er likevel av den oppfatning at bestemmelsen må forstås dit hen at ledelsen kan gi andre i oppdrag å foreta den nærmere kontrollen. Dette vil særlig kunne være aktuelt i de tilfeller hvor virksomheten selv ikke har godt nok kvalifiserte ansatte til å gjennomføre den aktuelle kvalitetssikringen/ internkontrollen, og hvor det vil være aktuelt å ha et samarbeid med fagkyndige som kommer utenfra virksomheten. Det kan da inngås en avtale med Sykehusapotekene HF som har den aktuelle kompetansen, om å bidra til kvalitetssikringen/ internkontrollen ved det enkelte helseforetak. Kvalitetssikringen/ internkontrollen må ligge innenfor formålet til helsepersonelloven § 26. Aktuelle farmasøyter vil få samme innsynsrett som virksomhetens ledelse.

Klinisk farmasøyt på post

Det rettslige utgangspunkt for vurderingen av om farmasøyter som yter helsehjelp ute på helseforetakene kan få innsyn i pasientjournal, er helsepersonelloven § 25. Bestemmelsen regulerer helsepersonells adgang til å gi helseopplysninger til personell de samarbeider med i forbindelse med den helsehjelp som ytes. Opplysningene kan gis til samarbeidende personell både innenfor og utenfor virksomheten. Utgangspunktet er at opplysningene kun kan gis til samarbeidende personell som *trenger* opplysningene for å yte helsehjelp til pasienten. Forutsetningen er altså at opplysningene er nødvendige for å kunne gi forsvarlig helsehjelp. Det skal ikke gis mer informasjon enn det som trengs for å gi helsehjelp til pasienten. Det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Pasienten har imidlertid rett til å nekte informasjonsutveksling mellom helsepersonell, selv om opplysningene er nødvendig for å yte helsehjelp. Retten til å nekte forutsetter at pasienten gir uttrykkelig beskjed.

Dette innebærer at kliniske farmasøyter som opererer på post ute på et annet helseforetak, for eksempel ved legemiddelgjennomgang, kan få innsyn i pasientens journal i den grad de trenger opplysningene for å yte *forsvarlig helsehjelp* til pasienten.

Det kan for øvrig nevnes at i de situasjoner hvor farmasøytene på oppdrag yter helsehjelp på et annet helseforetak enn den virksomheten farmasøytene er tilknyttet, vil farmasøytene være underlagt instruksjonsmyndigheten til det helseforetak de yter helsehjelp ved. Dette innebærer blant annet at ansvaret for den helsehjelp som ytes ligger hos det aktuelle helseforetaket. Et slikt oppdragsforhold reguleres for eksempel i en avtale mellom Sykehusapoteket HF og det aktuelle helseforetaket.

Vennlig hilsen

Kristin Cordt-Hansen e.f.
avdelingsdirektør

Ane Marte Mariendal
førstekonsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk